

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет Біолого-технологічний
Кафедра Технології кормів і годівлі тварин

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Дослід у тваринництві
(обов'язковий / вибірковий)

Реалізується в межах освітньої програми

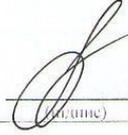
Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

за спеціальністю 204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

на третьому (доктор філософії) рівні вищої освіти

Суми – 2024

Розробник: (підпис) Огара В.О. (прізвище, ініціали), к.с.-т.н., доцент (вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри Технології кормів і годівлі тварин	протокол від <u>06.06.24р.</u> № <u>10</u>
	Завідувач кафедри <u></u> (підпис) <u>Огара В.О.</u> (прізвище, ініціали)

Погоджено:

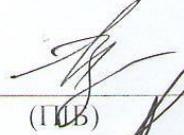
Гарант освітньої програми

 (підпис) - Хмельницький А.К. (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

 (підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

 (ПІБ) Бордужанська О.І.
 (ПІБ) Кисельов О.В.

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

 (підпис) Надія Франківська (ПІБ)

Зарєєстровано в електронній базі: дата: 08.08. 2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Дослід у тваринництві							
2.	Факультет/кафедра	Біолого-технологічний/Технології кормів і годівлі тварин							
3.	Статус ОК	Обов'язковий							
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва/204 – Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва							
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)	-							
6.	Рівень НРК	8 рівень							
7.	Семестр та тривалість вивчення	1 семестр, 10 тижнів							
8.	Кількість кредитів ЄКТС	3							
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота (заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні		Лабораторні			
		стац.	заоч.	стац.	заоч.	стац.	заоч.	стац.	заоч.
		20	-	20	-	-	-	50	-
10.	Мова навчання	Українська							
11.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Опара Віктор Олексійович							
11.1	Контактна інформація	Доцент кафедри Технології кормів і годівлі тварин кабінет 319 головного корпусу ел. адреса: victor.opara@snaeu.edu.ua консультації: щовівторка 13 ⁰⁰ -14 ⁰⁰ .							
12.	Загальний опис освітнього компонента	<p>Дисципліна Дослід у тваринництві сприяє підготовці фахівців, здатних розв'язувати комплексні проблеми під час дослідницько-інноваційної діяльності.</p> <p>Основні теми, які підлягають вивченню: наукові дослідження в сільськогосподарському виробництві, методологія і методика наукових досліджень в різних галузях тваринництва, методи проведення та аналіз результатів зоотехнічних дослідів, інформаційне забезпечення та апробація наукових досліджень.</p> <p>В результаті вивчення освітнього компонента здобувач вищої освіти на третьому освітньому рівні буде здатен організовувати та проводити наукові дослідження на різних видах сільськогосподарських тварин та птиці, аналізувати та критично оцінювати результати експериментальної роботи з біологічними об'єктами тваринництва, інтерпретувати результати досліджень за зміни умов та технологій виробництва, вести затверджену документацію, здійснювати науковий пошук для вирішення поставлених проблем під час виробництва і переробки продукції тваринництва.</p>							
13.	Мета освітнього компонента	Метою вивчення дисципліни є формування знань і навичок у здобувачів вищої освіти на третьому освітньому рівні знань з методики проведення зоотехнічних дослідів, систематизації,							

		аналізу і оцінки результатів досліджень, оформлення наукової роботи. Освітній компонент спрямований на досягнення фахових програмних компетентностей, що реалізується через дисциплінарні результати навчання, зокрема здатність планувати, організовувати та проводити наукові дослідження, обробляти та публікувати їх результати.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	Освітній компонент є основою для ОК8 -Методологія проведення наукових досліджень, ОК11- Моделювання та планування наукового експерименту, ОК12- Перспективні напрямки наукових досліджень у галузі ТВППТ та кінології
15.	Політика академічної доброчесності	<p>Політика академічної доброчесності у СНАУ регулюється Кодексом академічної доброчесності http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf</p> <p>У відповідності до нього вимоги до студента щодо дотримання академічної доброчесності під час вивчення освітнього компонента наступні:</p> <p>відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальною програмою; бути присутнім на усіх заняттях; виконувати самостійну роботу; чесно та відповідально готуватись до поточного, модульного та підсумкового контролю; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу.</p> <p>Є неприйнятним для студента:</p> <p>виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до викладача; запізнюватись на заняття та пропускати їх без поважних причин; під час навчального процесу використовувати підказки, роботи інших осіб, телефони; надавати та одержувати допомогу від третіх осіб при проходженні поточного, модульного та підсумкового контролю; отримувати або пропонувати хабар за отримання будь-яких переваг у навчальній діяльності.</p> <p>За порушення правил академічної доброчесності студенти можуть бути притягнуті до наступних форм відповідальності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, іспиту, заліку тощо); – повторне проходження навчального курсу; – попередження; – винесення догани; – відрахування з університету (ч.5 ст. 48 Закону України «Про освіту»); – арешт або обмеження волі, або позбавлення волі.
16.	Посилання на курс у системі Moodle	

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)		Як оцінюється РНД
	ПРН 5	ПРН 6	
ДРН 1. Застосувати фахові знання та розуміння при виборі напрямку та методів досліджень на етапі планування та розробки методики досліджень	x		Індивідуальне завдання, підсумковий екзамен
ДРН 2. Проводити наукові досліджень у виробничих та лабораторних умовах на різних видах тварин та птиці відповідно до сучасних методичних вимог, здійснювати систематизацію, аналіз і оцінку результатів досліджу.	x		Індивідуальне завдання, підсумковий екзамен
ДРН 3. Здійснити апробацію результатів наукового дослідження, впровадження його результатів у виробництво та навчальний процес дослідження, підготовку та написання наукової роботи відповідно до вимог.		x	Індивідуальне завдання, підсумковий екзамен

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу								Рекомендована література
	Аудиторна робота						Самостійна робота		
	Лк		Пз		Лаб.з		робота		
	ден.	заоч.	ден.	заоч.	ден.	заоч.	денн а	заоч.	
Тема 1. Наукові дослідження в сільськогосподарському виробництві. Методологія і методика наукових досліджень в різних галузях тваринництва. 1. Науково-технічний прогрес і його значення у розвитку тваринництва. 2. Етапи становлення і розвитку дослідної справи в різні історичні епохи. 3. Основні напрями сучасних досліджень в тваринництві та	8		8		-	-	15		1, 2, 3,4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 електронні ресурси

птахівництві. 4. Спостереження та систематизація як метод наукового дослідження. Виробничий дослід. 5. Наукові дослідження шляхом постановки експериментів (зоотехнічні досліді).								
Тема 2. Методи проведення та аналіз результатів зоотехнічних дослідів. 1. Методи постановки зоотехнічних дослідів. 2. Дослідження поживності і перетравності кормів та обміну речовин. 3. Дослідження м'ясної та молочної продуктивності. 4. Методологія постановки спеціальних досліджень (окомірне оцінювання екстер'єрного типу корів, методологія проведення молекулярно-генетичних досліджень та ін.) 5. Систематизація, аналіз і оцінка результатів дослідів.	8	8	-	-	20		1, 2, 3,4, 5, 6 електронні ресурси	
Тема 3. Інформаційне забезпечення та апробація наукових досліджень. 1. Дисертаційна робота доктора філософії - як кваліфікаційне дослідження. 2. Апробація результатів наукового дослідження та форми впровадження результатів дослідження.	4	4	-	-	15		1, 2, 3,4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 електронні ресурси	
Всього	20	20	-	-	50			

4. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять, консультацій</u>)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1	Лекція, практична робота	14	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання	15

ДРН 2	Лекція, практична робота	16	Опрацювання конспекту, літературних джерел, виконання індивідуального завдання	20
ДРН 3	Лекція, практична робота	10	Опрацювання конспекту, літературних джерел.	15

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Сумативне оцінювання

5.1.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Індивідуальне завдання з Теми 1.	20 балів / 20%	1 семестр, 6 тиждень
2.	Індивідуальне завдання з Теми 2.	30 балів / 30 %	1 семестр, 11 тиждень
4.	Індивідуальне завдання з теми 3.	20 балів / 20 %	1 семестр, 13 тиждень
9.	Екзамен – тест множинного вибору.	30 балів / 30%	1 семестр, екзаменаційна сесія

5.1.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i><12 балів</i>	<i>12-15 балів</i>	<i>15-18 балів</i>	<i>18-20 балів</i>
Індивідуальна розрахункова робота з Теми 1	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі розрахунки відсутні, відсутній аналіз отриманих даних	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано критичне мислення, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми покращення перетравності та ефективності використання кормів
	<i><12 балів</i>	<i>12-15 балів</i>	<i>15-18 балів</i>	<i>18-20 балів</i>
Індивідуальна розрахункова робота з Теми 2	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі розрахунки відсутні, відсутній аналіз отриманих	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано глибоке розуміння спеціалізованої області, запропоновано заходи з покращення якості

		даних		кормів
	<9 балів	9-11 балів	12-13 балів	14-15 балів
Індивідуальна розрахункова робота з Теми 3	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі питання розкриті неповністю, студент володіє матеріалом не в повній мірі	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано вільне володіння матеріалом	Виконано усі вимоги завдання, продемонстровано високу обізнаність у даній темі, розраховані раціони та схеми годівлі відповідають нормам та сучасним вимогам
Екзамен	<18 балів	18-22 балів	23-27 балів	28-30 балів

5.2. Формативне оцінювання

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1.	Усне опитування після вивчення тем	На наступному практичному занятті після викладення матеріалу за темою
2.	Усний зворотній зв'язок від викладача під час роботи над розрахунковим завданням протягом заняття	Протягом семестру
3.	Усний зворотній зв'язок від викладача після виконання індивідуального завдання	На наступному занятті після здачі студентом виконаного завдання
4.	Усний зворотній зв'язок від викладача та аспіранта після презентації завдання	Безпосередньо після завершення презентації

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

6.1. Основні джерела

6.1.1. Підручники, посібники

1. Методологія та організація наукових досліджень у тваринництві: навчальний посібник / О. О. Борщ [та ін.]. Біла Церква: ТОВ «Білоцерківдрук», 2024. - 310 с.
2. Методологія та організація наукових досліджень у тваринництві: навчальний посібник / О.І. Соболев, В.М. Недашківський, Р.А. Петришак та ін.; за редакцією О. І. Соболева .- Біла Церква: ТОВ «Білоцерківдрук», 2022 .- 256 с.
3. Методика дослідної справи у бджільництві: Навчальний посібник / Броварський В. Д., Бріндза Я., Отченашко В. В., Повозніков М. Г., Адамчук Л. О. – К.: Видавничий дім «Вініченко», 2021. – 166 с.
4. Сучасні методи селекції у тваринництві: навчальний посібник з методів аналізу даних / С. Ю. Рубан, В. О. Даншин, Т. В. Литвиненко та ін.- Київ, 2020 . 212 с.
5. Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва : підручник для аспірантів / Л. М. Хмельничий, В. В. Повод, О. Г. Бордунова та ін. ; за заг. ред. Л. М.

Хмельничого, В. І. Ладики Одеса : Олді+, 2023. – 244 с. (Серія «На допомогу аспіранту»).

6.1.2. Методичне забезпечення

7. Дослід у тваринництві. Методичні рекомендації до самостійної роботи, для здобувачів ОС «Доктор філософії» ОП «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». / укл.: В.О. Опара, О. В. Корж Сумський НАУ. 2022. 132 с.
8. Дослід у тваринництві. Конспект лекцій для здобувачів ОС «Доктор філософії» ОП «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» » / укл.: В.О. Опара, Сумський НАУ. 2022. 65 с.
9. Методичні вказівки щодо проведення лабораторно-практичних занять з дисципліни «Дослід у тваринництві» для здобувачів ОС «Доктор філософії» спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». / укл.: В.О. Опара, О. В. Корж., В. В. Попуй - Суми, 2022. 70 с.

9.1.1. Електронні ресурси

10. Сайт: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2264-19#Text>
11. Сайт: <http://godivlya.blogspot.com>
12. Сайт: <http://tvarynnyctvo.ru/godivlja-tvaryn>
13. Сайт: <http://agrobiznes.org.ua>
14. Сайт: <http://webfarmer.org.ua>
15. Сайт: <http://www.propozitsiya.com>
16. Сайт: <http://www.milkua.info/uk/news>
17. Сайт: <http://skotnyidvor.ru/ua/dovidnyk-po-zagotivli-i-zberigannyu-kormiv.html>
18. Сайт: <http://estw.com.ua>
19. Сайт: <http://www.spmeta.com/uk>

Додаткові джерела

20. Lozynska, L. Ladyka, V. Opара, V.Nechyporenko. GoatBreeding: A Home Hobby Or Perspective Farmers Business In Ukraine/ Estudiosde Economia Aplicada, 2020, vol. 38, № 4 DOI: <http://dx.doi.org/10.25115/eea.v38i4.3964>.
21. A New Method for Determining the Quality of Bionanocomposite Layers of Chicken Eggshells/.Dolbanosova, R.V., Loboda, V.B., Chernyavska, T.O., V. O. Opара, Chernenko, O.M., Chivanov, V.D. Proceedings of the 2021 IEEE 11th International Conference "Nanomaterials: Applications and Properties", NAP 2021.
DOI: 10.1109/NAP51885.2021.9568392.
22. Povod M, Mykhalko O, Kyselov O, Opара V, Andreychuk V, Samokhina Y. Effects of various pre-slaughter weights on the physico-chemical qualities of pig meat. J Adv Vet Anim Res 2021; 8(3):521–533. <http://doi.org/10.5455/javar.2021.h542>.

23. Mykhalko O., Opara V., Levchenko I., Prihodko M., Rubtsov I., Cherniavska T. (2023). Influence of breed and season on the fatty acid composition of goat milk. *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development*, Vol. 23, Issue 4, pp. 549-558. <https://www.bibliomed.org/gotodoi.php?mno=73628&gdoi=10.5455/javar.2021.h542> . (Web of Science)
24. A Simple Electrochemical and Ultrasound Technique for Obtaining Biocidal Antiviral, Antibacterial and Antifungal Nanoparticles of Calcium Carbonate From the Eggshell Waste. Bordunova, O.G., Dolbanosova, R.V., Loboda, V.B., Samokhina, Y.A., Kovalenko, L.M., Opara, V.O., Chernyavska T.O. *Proceedings of the 2023 IEEE 13th International Conference Nanomaterials: Applications and Properties, NAP 2023*, 2023, pp. IMT061–IMT065. DOI:10.1109/NAP59739.2023.10310831 .

Наукові та науково-виробничі журнали:

- Вісник аграрної науки
- Тваринництво України
- Пропозиція
- Agroexpert
- Тваринництво. Ветеринарія.

Програмне забезпечення

1. Excel.
2. Текстовий редактор Word.
3. Microsoft Office Power Point.